

PROGRAM PANELU „SZTUKA DOSTĘPNA”

Organizacja i prowadzenie spotkania:

dr. hab. Joanna Marcinkowska, prof. UAP

Termin: 26.04.2024, piątek, godz. 14.00, czas trwania ok. 3 godziny

Miejsce: al. Marcinkowskiego 28, UAP floor - 4 piętro budynku H

Wystąpią:

Adrian Now – autor projektu „W Ciemno”, osoba niewidoma, zafascynowana technologią i jej dostępnością. Przekonuje, że brak wzroku nie stanowi przeszkody, a ograniczenia istnieją tylko w naszych umysłach, natomiast dzięki technologii wszyscy jesteśmy równi.

Joanna Orsztynowicz - fizjoterapeutka, networkerka, miłośniczka sportów ekstremalnych, która pokazuje jak pokonywać bariery w głowie. Nie słyszy od urodzenia, ale mówi i czyta z ust.

Sylwia Lipińska-Wycisk - psycholożka, pedagożka, specjalistka z zakresu terapii poznawczo-behawioralnej osób dorosłych i młodzieży. Jako jedna z niewielu psycholożek w Polsce, prowadzi terapię w polskim języku migowym (PJM), wspierając w tym także osoby z niepełnosprawnościami intelektualną, wzrokową, słuchową oraz ich rodziny.

Krzysztof Stern - organizator wydarzeń propagujących dyscypliny sportowe dedykowane osobom z niepełnosprawnościami. Trener crossfitu skierowanego dla ludzi poruszających się na wózkach inwalidzkich. Sam porusza się na wózku od 14 lat.

Anna Jeżowska-Siwiek, Fundacja Katarynka - ekspertka dostępności, w tym ze szczególnym uwzględnieniem osób nauroatypowych. Tworzy standardy dostępności kultury. Przeprowadza szkolenia w zakresie potrzeb osób z niepełnosprawnością. Pisze teksty ETR oraz przewodniki.

Marcin Halicki - przewodniczący Komisji Dialogu Obywatelskiego przy Pełnomocniku Prezydenta Miasta Poznania ds. Osób z Niepełnosprawnościami. Od 2006 roku zaangażowany w organizację dostępnych wydarzeń kulturalnych, w tym pokazów filmowych i spektakli teatralnych z audiodeskrypcją, napisami dla osób niesłyszących oraz tłumaczeniem na polski język migowy. Ekspert ds. dostępności w ramach projektów „Dostępna kultura” oraz „Sport Dostępny”.

Monika Czyżniewska – autorka projektu „Wystawa dostępna : próby redefinicji przestrzeni wystawienniczej” w ramach pracy magisterskiej. Realizatorka grantu „Udostępnianie sztuk wizualnych osobom z niepełnosprawnościami wzroku”. Twórczyni audiodeskrypcji i oprowadzania dostępnościowego przy wystawach „Zwierzę przede mną” oraz „Inkluzywność”. Współprowadziła warsztaty Sztuka w ciemno. Współpracuje z CK Zamek oraz Muzeum Narodowym w Poznaniu.

Współpraca:

dr hab. Tomasz Kalitko - prof. UAP, dr. hab. Katarzyna Kujawska-Murphy - prof. UAP, Magdalena Kułakowska - Pełnomocniczka Rektora do spraw osób z niepełnosprawnością w Uniwersytecie Artystycznym im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu, Piotr Grzywacz, Magdalena Duczmal.

Program wydarzenia:

DOSTĘPNOŚĆ W KONTEKŚCIE OSÓB NIEWIDOMYCH

prelegent i prelegentki: ADRIAN NOW, MONIKA CZYŻNIEWSKA i ANNA JEŻOWSKA-SIWEK

1. Savoir vivre na wystawie.

Jak zwracać się do osoby niewidomej np. na wystawie?

Ludzie, którzy nie mają styczności z osobami niewidomymi często obawiają się tego, żeby nie popełnić jakiejś gafy, czy nie zachować się niewłaściwie.

W efekcie często do żadnej relacji i kontaktu nie dochodzi. Będziemy pytać też o praktyczne wskazówki typu: dotykać osobę niewidomą np. w ramię, czy nie dotykać? Nie wolno przestawiać, dotykać laski, nie wolno rozpraszać psa przewodnika itp.

2. Stosowanie opisów alternatywnych w kontekście dzieł sztuki.

Przykładowe pytania: czy i jak opisywać kolory osobie, która nigdy ich nie widziała? Czy i jak opisywać warstwę symboliczną i emocjonalną dzieła, a nie tylko to, co na danej pracy widać? W kontekście opisów dzieł sztuki, kiedy opisujemy jedynie to, co na fotografii jest widoczne, a pomijamy warstwę symboliczną lub emocjonalną tak naprawdę zubażamy ów opis i osoba niewidoma nie dowiaduje się dokładnie, o czym jest dana praca.

3. Nowoczesne technologie.

Czy są jakieś aplikacje dla osób niewidomych, które można by zaimplementować w przestrzeń sztuki? Jakie ułatwienia mają już działające aplikacje (np. odpowiednie ustawienia w Instagramie).

Planujemy przeprowadzić próby na wybranych przykładach prac.

4. System Braille'a i jego wykorzystanie w kontekście dostępności sztuki.

5. Czym charakteryzuje się dobra audiodeskrypcja?

DOSTĘPNOŚĆ W KONTEKŚCIE OSÓB GŁUCHYCH

prelegentki: SYLWIA LIPIŃSKA-WYCISK I JOANNA ORSZTYNOWICZ

1. Savoir vivre na wystawie.

Jak zwracać się do osoby głuchej np. na wystawie? Ludzie, którzy nie mają styczności z osobami głuchymi często boją się o to, żeby nie popełnić jakiejś gafy, czy nie zachować się niewłaściwie. W efekcie często do żadnej relacji i kontaktu nie dochodzi.

2. Język migowy i możliwości jego wykorzystania w obszarze sztuki.

Wykorzystanie języka migowego np. w animacji lub filmie artystycznym. Wykorzystanie języka migowego w działaniach artystycznych, np. performance itp.?

3. Różnice w ekspresjach migania – jaki ma to wpływ na odbiór utworu artystycznego?

4. Język migowy, czy napisy? Które rozwiązanie w jakim przypadku będzie lepsze?

5. Co zrobić kiedy częścią animacji, oprócz poruszających się obrazów jest też tekst (mówiony lub śpiewany) oraz muzyka lub inne dźwięki (stuki, szumy, klaksony samochodów, krzyki, odgłosy deszczu itp.). Czy stosuje się jakieś techniki synestetyczne (np. przekazywanie dźwięków, rytmów za pomocą np. drgań?)

6. Czy są jakieś aplikacje, rozwiązania, dla osób głuchych, które można by zaimplementować w przestrzeń sztuki?

DOSTĘPNOŚĆ W KONTEKŚCIE OSÓB PORUSZAJĄCYCH SIĘ NA WÓZKACH INWALIDZKICH

prelegenci: KRZYSZTOF STERN I MARCIN HALICKI

1. Savoir vivre na wystawie.

Jak zwracać się do osoby poruszającej się na wózku inwalidzkim w sytuacji publicznej np. na wystawie? Ludzie, którzy nie mają styczności z osobami poruszającymi się na wózkach często obawiają się, żeby nie popełnić jakiejś gafy, czy zachować się niewłaściwie. W efekcie często do żadnej relacji i kontaktu nie dochodzi.

Praktyczne wskazówki typu: czy powinno się popychać wózek inwalidzki, kiedy osoba na nim siedząca o to nie prosi? Czy samemu oferować pomoc czy jednak pomagać dopiero wtedy, kiedy ktoś się do nas zwróci? Czy np. w trakcie rozmowy starać się być na tym samym poziomie wzroku - czyli np. usiąść na krześle, jeśli jest taka możliwość? Czy być może nie jest to istotne?

2. Dostosowanie architektury.

Architektura "twarda" to jedno, ale co np. z przestrzenią i aranżacją wystawy, o czym często nie myślimy. Kwestie do omówienia to m.in.: odpowiednia ilość miejsca na przejazd dla wózka (np. między elementami wystawy), informacje o pracach i prace pokazane na odpowiedniej wysokości i inne.

Kwestia tego, że w ogóle bardzo mało osób z niepełnosprawnościami, w tym osób poruszających się na wózkach inwalidzkich odwiedza nasze wystawy, nawet jeśli galerie są na parterze. Z czego to wynika? Czy to kwestia niewystarczającego komunikatu, że jest to przestrzeń dostępna, że zapraszamy, że można tam wjechać? Czy jest to być może kwestia małego zapotrzebowania (np. w porównaniu do rehabilitacji i aktywności fizycznej) na sztukę w przestrzeni i świadomości osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów.

3. Czy fakt, że tak mało osób z niepełnosprawnościami odwiedza wystawy jest związany z barierami architektonicznymi czy może z

obawą przed tym, przed czym często po prostu ludzie obawę mają –
czyli przed zrozumieniem i odbiorem sztuki współczesnej?

4. Czy jest jakiś lepszy sposób komunikowania o tym, że jest to przestrzeń dostępna? Jakie aplikacje można wykorzystać?